

Handlingsprogram för *Utvecklingsatsning Handel*

**SÖDER
HAMN!**
SÖDERHAMNS KOMMUN

Mål

Handelsindex för 2010 ska öka med minst 3 procentenheter jämfört med handelsindex för 2007.

Mätmetod

Handelsindex i Sveriges kommuner tas årligen fram av Handels Utredningsinstitut (HUI). Resultatet presenteras under hösten följande år.

Söderhamns kommun hade 2007 ett handelsindex på 91. Handelsindex för 2010 ska enligt målsättningen öka till minst 94. Detta skulle innebära en omsättningsökning med ca 42 miljoner kronor.

Nuläge

Detaljhandeln i Gävleborgs län omsatte år 2007 drygt 14 miljarder kronor, vilket motsvarade en ökning med 4 procent från föregående år. Av länets försäljning svarade Gävle kommun för 45 procent. Inom dagligvaruhandeln var Söderhamn den kommun som ökade mest. Sett över perioden 2003 - 2007 har länet en något lägre tillväxt än riket, 21 procent. Gävle och Hudiksvall hade en försäljning per invånare som var högre än rikets, medan övriga kommuner hade en lägre försäljning. På dagligvarusidan hade Gävle, Hudiksvall, Sandviken och Söderhamn ett index över 100. Högst index hade Gävle, 118. Inom sällanköpsvaruhandeln var det endast Gävle, med index 141, som hade ett försäljningsindex över 100. Sett till jämförbara kommuner hade Gävle, Hudiksvall, Hofors, Ovanåker, Söderhamn och Ljusdal ett handelsindex som var högre än jämförelsekommunerna.

Vad är handelsindex?

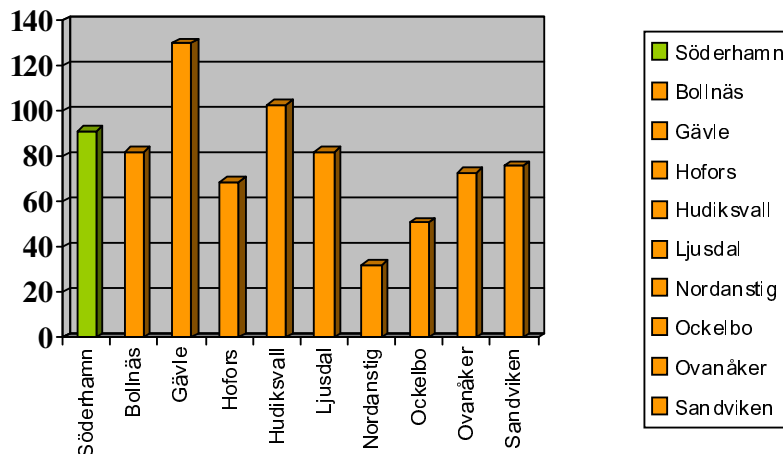
Handelsindex ett mått som visar relationen mellan vad invånarna i kommunen konsumerar och vad butikerna på orten faktiskt omsätter. Är index 100 är konsumtionen och omsättningen likställda. Är index under 100 betyder det att butikerna omsätter mindre än vad invånarna konsumerar och att handeln sker på annan plats, utanför kommungränsen. Är index över 100, så omsätter butikerna mer än vad invånarna konsumerar och kommunen har ett handelsinflöde.

Statistiken som presenteras i handlingsprogrammet är hämtad från HUI. Handelsindex kallas av HUI för försäljningsindex och beskrivs som relationen i dagligvaruhandeln, sällanköpsvaruhandeln och den egentliga detaljhandeln mellan faktisk omsättning och försäljningsunderlag multiplicerat med 100.

Handelsindex för 2007

Söderhamn hade 2007 handelsindex 91. Handelsindex delas in i Dagligvaror, som var 116 och Sällanköpsvaror som var 69 under 2007.

Handelsindex 2007 i länet

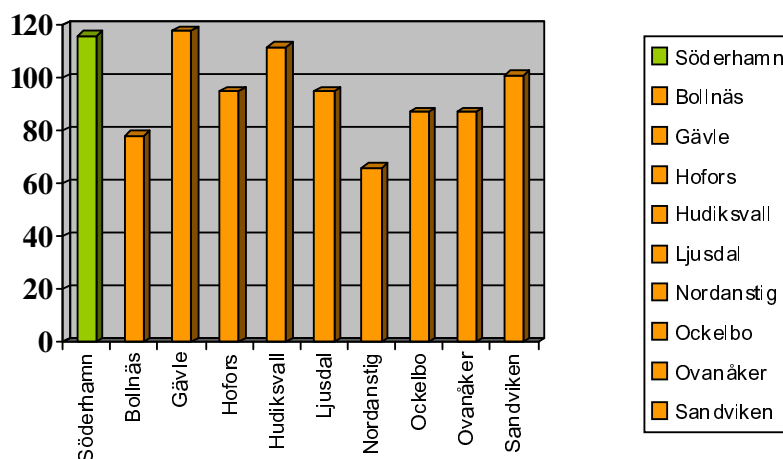
Källa: HUI

Dagligvaror

Dagligvaror omfattar dagligvaruförsäljning i varuhus och stormarknader samt total försäljning inom branscherna livsmedel, parfym, tobak och tidningar samt blommor.

Söderhamn hade 2007 ett index för dagligvaror på 116. Att Söderhamns index för dagligvaror är så högt beror bl.a. på sommarboende, men även på en inströmning av konsumenter från våra grannkommuner. Söderhamn har ett inflöde på över 100 miljoner kronors omsättning i dagligvaror.

Index för dagligvaror 2007 i länet

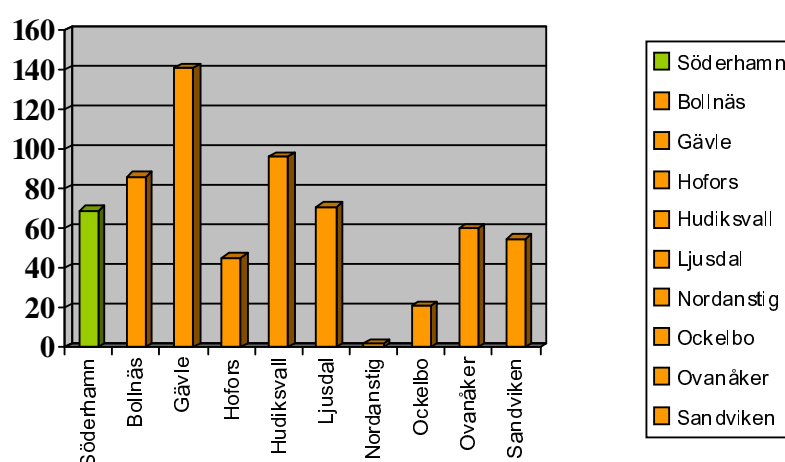
Källa: HUI

Sällanköpsvaror

Sällanköpsvaror omfattar sällanköpsvaruförsäljning i varuhus och stormarknader samt total försäljning inom branscherna kläder, skor, accessoarer och tyger, möbler, järn- och byggvaror, hushållsapparater och belysning, färg och tapeter, övrig hemutrustning, foto, sport, radio och TV, ur, guld, optik, bok och papper, musik, leksaker, data, telefoni och övrigt.

Söderhamn hade 2007 ett index för sällanköpsvaror på 69, vilket är 10 procentenheter lägre än jämförelseindex för kommungruppen vi tillhör. Sveriges kommuner och landsting delar in Sveriges kommuner i grupperingar, där Söderhamn tillhör gruppen "Övriga kommuner med mer än 25 000 invånare". Det är 233 miljoner kr i sällanköpsvaror som konsumeras utanför kommunen. Det sker ett utflöde till bl.a. Gävle, Valbo (IKEA) och grannkommunerna.

Index för sällanköpsvaror 2007 i länet

Källa: HUI

Sällanköpsvaruhandelns undergrupper

Sällanköp kan brytas ned ytterligare i undergrupper och nedan visas både index och omsättning. Gruppen beklädnad består av handel med kläder och skor. Hemutrustning är bl.a. möbler, heminredning samt järn- och bygghandeln. Fritidsvaror är radio/tv, musik, bok- och pappershandel, ur, guld, optik, cykel och sport, leksaker, data och tele mfl. Övrig sällanköpsvaruhandel är t.ex. Överskottsbolaget samt övrig sällanköpsvaruhandel med brett sortiment.

Omsättning 2007, Mkr				
Sällanköpsvaror	Beklädnad	Hemutrustning	Fritidsvaror	Övrig sällanköpsvaruhandel
518	121	136	185	76

Källa: HUI.

Försäljningsindex 2007				
Sällanköpsvaror	Beklädnad	Hemutrustning	Fritidsvaror	Övrig sällanköpsvaruhandel
69	69	50	76	149

Källa: HUI.

Söderhamns index över tid

Försäljningsindex har gått upp en procentenhet sedan 2006. Dagligvaror gick upp 5 procentenheter och Sällanköpsvaror gick ner 2 procentenheter.

Källa: HUI

Jämförelseindex

Sveriges kommuner och landsting delar in Sveriges kommuner i grupperingar, där Söderhamn tillhör gruppen "Övriga kommuner med mer än 25000 invånare". Exempel på andra kommuner i samma grupp är Arvika, Bollnäs, Hudiksvall, Landskrona, Norrtälje & Uddevalla. Jämförelseindex är ett genomsnittindex för den kommungrupp som man tillhör. Söderhamns handelsindex låg 4 procentenheter högre än jämförelseindex under 2007. Detta beror på att dagligvaror ligger 15 procentenheter högre, medan sällanköpsvaror ligger 10 procentenheter lägre än jämförelseindex.

Hur kan en ökning av 3 procentenheter påverka sysselsättningen?

En indikation är att en ökning av handelsindex med 3 procentenheter kan innebära ca 16 sysselsatta inom handeln i Söderhamn. Handelsrådet anser att en försämring av handelsindex och sysselsättningen hade varit trolig om inte utvecklingssatsningen på handeln tillkommit. Detta innebär att effekten av åtgärderna blir större än ökningen med 16 arbetstillfällen som är en beräknad ökning från läget 2007.

Inkomstnivå och inkomstfördelning

Inkomstnivån ligger i Söderhamn på i genomsnitt 216.000 kr per person. Genomsnittet för länet är 225.000 kr och för riket 235.000 kr. Inkomstnivån har successivt ökat. Inkomstfördelningen visar att det har skett en markant minskning av låginkomsttagare i Söderhamn och att andelen höginkomsttagare har ökat de sista tio åren.

Taktik för att nå målet

Handlingsplanen nedan har tagits fram genom diskussioner i arbetsgruppen bestående av representanter från Handelsrådet, Kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen och Näringslivsenheten. Berörda nämnder har fått information och styrgruppen bestående av ledande politiker, fastighetsägare och kommunens näringslivschef har löpande varit involverade i arbetet med att ta fram handlingsplanen. Flera bransch-kunniga har konsulterats, en handelskonsult har bidragit med en analys av Centrum och Handels Utredningsinstitut har varit behjälpligt med statistik och material. En doktorand har kontinuerligt bidragit med värdefull feedback till arbetet.

En viktig del i taktiken är att locka Söderhamnarna att handla mer hemma. I nuläget är det ett handelsutflöde inom sällanköpsvaror på 233 miljoner kronor. Undergrupperna i sällanköpsindex visar att beklädnad och hemutrustning är den typ av handel som sker till stora delar utanför kommungränsen. Detta bekräftar också en undersökning genomförd av näringslivsenheten, där hundra personer fick fem öppna frågor kring handeln i Söderhamn. Det framkom att basutbudet i Söderhamn inte är tillräckligt stort och det efterfrågas ett större utbud med fokus på kläder, sport och hemelektronik.

En konsult med upparbetade kontakter mot bl.a. rikstäckande butikskedjor har anlåtats för att bedriva ett etableringsarbete inom handeln. Det kommer att vara fokus på stora kända kedjor. Ett etableringsmaterial håller på att tas fram.

En långsiktig plan för vidareutveckling av Centrum och E-Center kommer att arbetas fram under 2009.

I Centrum finns ett behov av att en mötesplats skapas som fungerar året runt. Därför finns ett förslag på att bygga ett tak mellan Furan och Combigallerian som kan skapa en sådan naturlig mötesplats, där också olika typer av aktiviteter, träffar, evenemang, torghandel och kultur möjliggörs. Detta förslag måste naturligtvis bearbetas och utvecklas i samarbete med fastighetsägare och andra möjliga intressenter.

Ett annat viktigt område är att förbättra understödjande basfunktioner såsom lekpark, toaletter, miljö, parkering och säkerhet i handelsområdena. Ett antal utredningar kring detta kommer att genomföras under 2009 och föreslagna åtgärder genomförs under 2010 och 2011. Tillgängligheten inom, mellan och till handelsområdena förbättras genom ett skyltprogram som tas fram under 2009 och som sedan genomförs under 2010 och 2011.

Samarbete mellan berörda parter är något som ger en styrka i denna utvecklingsinsats. Handlare, fastighetsägare och kommunen arbetar tillsammans för att uppnå målet. Till sin hjälp har man en etableringskonsult och en doktorand. Kommunikation med alla intressenter och medborgare är viktig och en kommunikationsplan tas fram under 2009.

Den mesta handeln sker i Söderhamn inom tre handelsområden, Centrum, E-Center och Björnänge. I handlingsplanen nedan presenteras aktiviteter som berör dessa områden i huvudsak. En naturlig del i det fortsatta arbetet är att arbeta utifrån Handelsrådets föreslagna profilering av handelsområdena.

Handlingsplan

2009

Beskriv vad som ska göras:	Ansvarig: <i>huvudansvarig nämnd/bolag/KS</i>
Ta fram en plan för E-Center. Analysera nuläget på E-Center och ta fram en långsiktig plan för området, samt identifiera de markområden som bör detaljplaneras för framtida handel.	KS
Ta fram en plan för Centrum. Analysera nuläge i centrum för att bl.a. bedöma vilken marknadsmix som behövs och utarbeta en strategi för att skapa en så attraktiv stadskärna som möjligt.	KS
Trafikfrågorna utreds med fokusering kring säkerhet, tillgänglighet och flöde i handelsområdena.	KUS
Parkeringsituationen i handelsområdena utreds.	KUS
Arbeta för etableringar inom handeln med hjälp av konsult.	KS
Etableringsmaterial med inriktning handel tas fram.	KS
Byggrätten på Köpmantorget marknadsförs genom bl.a. Objektvision, skyltning, i etableringsmaterial mm.	KUS/KS
Arbeta i ett nära samarbete med berörda aktörer där bl.a. fastighetsägare och Handelsrådet är viktiga parter.	KS
Kommunikationsplan utarbetas för utvecklingsåtgärder handel.	KS
Förbättra skyltningen inom, mellan och till handelsområdena för ökad tillgänglighet. Ett skyltprogram tas fram för hänvisningsskytning, informationsskytning och marknadsföringsplatser.	KUS
Långsiktigt verka för ett tak mellan Furan och Combi gallerierna i centrum. Taket kan sträcka sig mellan Alenkrysset och Tribunenkrysset med syfte att skapa en åretruntmötesplats, där också olika typer av aktiviteter, träffar, evenemang, torghandel och kultur möjliggörs.	KS
Förbättra drift- & underhållsplan samt utvärdera inventarier för allmänna anläggningar i centrum i samarbete med cityföreningen.	KUS
Färdigställa detaljplaner i strategiska områden för handel och korta ner handläggningstider i etableringsärenden.	KUS

2010

Beskriv vad som ska göras:	Ansvarig: huvudansvarig nämnd/bolag/KS
Löpande arbete enligt plan för E-Center	KS
Löpande arbete enligt plan för Centrum	KS
Arbeta med trafikåtgärder föreslagna i utredning.	KUS
Arbeta med åtgärder förslagna i utredning av parkeringssituationen i handelsområdena.	KUS
Arbeta för etableringar inom handeln med hjälp av konsult.	KS
Byggrätten på Köpmantorget marknadsförs genom bl.a. Objektvision, skyltning, i etableringsmaterial mm.	KUS/KS
Arbeta i ett nära samarbete med berörda aktörer där bl.a. fastighetsägare och Handelsrådet är viktiga parter.	KS
Kommunicera kring handel enligt kommunikationsplan.	KS
Arbeta med åtgärder föreslagna i skyltningsprogrammet.	KUS
Långsiktigt verka för ett tak mellan Furan och Combi gallerierna i centrum. Taket kan sträcka sig mellan Alenkryssset och Tribunenkryssset med syfte att skapa en åretruntmötesplats, där också olika typer av aktiviteter, träffar, evenemang, torghandel och kultur möjliggörs.	KS
Ny drift- och underhållsplan tas i bruk. Arbetet med att genomföra föreslagna åtgärder angående inventarier och allmänna anläggningar i Centrum inleds.	KUS
Arbetet med att färdigställa detaljplaner i strategiska områden för handel och att korta ner handläggningstider i etableringsärenden pågår.	KUS

2011

Beskriv vad som ska göras:	Ansvarig: huvudansvarig nämnd/bolag/KS
Löpande arbete enligt plan för E-Center	KS
Löpande arbete enligt plan för Centrum	KS
Arbeta med trafikåtgärder föreslagna i utredning.	KUS
Arbete med åtgärder föreslagna i utredning av parkeringssituationen i handelsområdena.	KUS
Arbeta för etableringar inom handeln med hjälp av konsult.	KS
Byggrätten på Köpmantorget marknadsförs genom bl.a. Objektvision, skyltning, i etableringsmaterial mm.	KUS/KS
Arbeta i ett nära samarbete med berörda aktörer där bl.a. fastighetsägare och Handelsrådet är viktiga parter.	KS
Kommunicera kring handel enligt kommunikationsplan.	KS
Arbeta med åtgärder föreslagna i skyltningsprogrammet.	KUS
Långsiktigt verka för ett tak mellan Furan och Combi gallerierna i centrum. Taket kan sträcka sig mellan Alenkrysset och Tribunenkrysset med syfte att skapa en åretruntmötesplats, där också olika typer av aktiviteter, träffar, evenemang, torghandel och kultur möjliggörs.	KS
Ny drift- och underhållsplan för Centrum tas i bruk. Arbeta med att genomföra föreslagna åtgärder angående inventarier och allmänna anläggningar i Centrum fortsätter.	KUS
Detaljplaner i strategiska områden för handel färdigställs.	KUS

Ekonomiska konsekvenser

Vilka ekonomiska konsekvenser skulle handlingsprogrammet få?

Nedan presenteras aktiviteter som är i behov av finansiering utöver nuvarande budget. Under 2009 kommer utredningar att göras kring behov av skyltning, parkeringar, en för centrum förbättrad drift- & underhållsplan för samt utvärdering av inventarier för allmänna anläggningar. Innan dessa utredningar genomförts kan möjliga ekonomiska konsekvenser för dessa aktiviteter inte beräknas. Arbetsgruppen ber att få återkomma med ett reviderat förslag på årlig driftskostnad under 2010. För etableringsarbetet är initialt budgeten lagd.

Denna budget kommer att användas till extern- och internanalys av nuläge inom handeln för att bl.a bedöma behov av butiksmix, ta fram lämpligt etableringsmaterial och till etableringsarbetet under 2009. Därefter kommer en årlig driftskostnad för etableringsarbetet inom handel uppgå till ca 200 kkr per år.

2009 - 2011	Årlig driftskostnad	Ny tjänst	Möjlig extern finansiering/år
2009			
Finns budget för etableringsarbetet enligt tidigare beslut			
2010			
Etableringsarbete (konsult)	200		
2011			
Etableringsarbete (konsult)	200		

Sammanfattning av ekonomiska konsekvenser

Initialt används budget för etableringsarbetet enligt tidigare beslut. En årlig driftskostnad för etableringskonsult kommer att fordras under 2010 och 2011. Utöver dessa kostnader tillkommer kostnader under 2010 och 2011 för möjliga åtgärder rekommenderade i tidigare nämna utredningar.

Arbetsgrupp

Carin Amundsson, Handelsrådet
 Johan Olsson, Handelsrådet
 Karina Nylander, Kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen
 Anders Eriksson, Kultur- och samhällsutvecklingsförvaltningen
 Anette Cowlin, Näringslivsenheten